

Organisation
des Nations Unies
pour l'éducation,
la science et la culture

Patrimoine
culturel
immatériel

Reprezentativní seznam

Formulář ICH-02

REPREZENTATIVNÍ SEZNAM NEHMOTNÉHO KULTURNÍHO DĚDICTVÍ LIDSTVA

KONEČNÉ DATUM 31. 3. 2019 PRO MOŽNÝ ZÁPIS V 2020

Pokyny pro vyplnění formuláře žádosti o zápis jsou k dispozici na následující adrese:

<http://www.unesco.org/culture/ich/fr/formulaires>

Návrhy, které nejsou v souladu s výše i níže uvedenými pokyny, budou považovány za neúplné a nemohou být přijaty k projednání.

Smluvní státy se dále vyzývají, aby konzultovaly pomocníka (aide-memoire) pro vypracování nominací na Reprezentativní seznam nehmotného kulturního dědictví lidstva, který je dostupný na stejných webových stránkách.

A. Smluvní stát(y)

Pro nadnárodní žádosti o zápis musí být smluvní státy uvedeny v pořadí, na kterém se společně dohodly.

Česko (=Česká republika)

B. Název prvku

B.1. Název prvku v angličtině nebo ve francouzštině

Uvedte úřední název prvku, který bude uveden v publikovaných materiálech.

Nepřesáhnout počet 200 znaků.

Handmade production of Christmas tree decorations from blown glass beads

B.2. V případě potřeby uvést název prvku v jazyce a písmu dotyčného společenství

Uvedte úřední název prvku ve vernakulárním jazyce, odpovídající úřednímu názvu prvku v angličtině nebo ve francouzštině (bod B.1.).

Nepřesáhnout počet 200 znaků.

Ruční výroba ozdob z foukaných skleněných perlí pro vánoční stromek

B.3. V případě potřeby další název (názy) prvku

V případě potřeby uvedte kromě úředního(úředních) názvu(názevů) prvku (bod B.1) další název(názy) prvku, které se rovněž používají pro označení tohoto prvku.

Historicky jsou doloženy tyto názvy: Gablonzer Christbaumschmuck, Gablonzer Weihnachtsschmuck, Gablonzer Perlenchristbaumschmuck, Glasperlen Christbaumschmuck.

C. Označení dotčených společenství, skupin nebo případně jednotlivců

Zřetelně označte jedno či více společenství, skupin nebo případně jednotlivců, kterých se týká navrhovaný prvek.

Nepřesáhnout počet 150 slov.

Nositeli prvku jsou výrobci, pracující na všech úrovních technologie výroby skleněných perliček a navlékání/montáže vánočních ozdob. Jde o perlaře, foukače, řezače, stříbřiče, malíře, montážníky, vzorkaře, a lektory workshopů (viz souhlasy nositelů s nominací).

Výrobci pracují samostatně doma nebo v rámci malých výrobních dílen, které pomáhají se zajišťováním sklářského materiálu a distribucí výrobků. Takovou dílnu představuje dílna Barbory a Marka Kulhavých Rautis z Poniklé.

Participace na navrhovaném prvku se také týká velkého počtu domácností v regionu, jejichž členové se výrobou ozdob zabývají v některých specifických obdobích svých životů - mateřská dovolená, důchod.

Kromě profesionálních řemeslných výrobců vánočních ozdob se navlékáním ozdob ze skleněných perliček zabývají tisíce osob, včetně dětí, jako zájmovou činností.

Uživateli prvku jsou domácnosti, které ozdobami ze skleněných perlí zdobí vánoční stromeček.

D. Zeměpisné umístění a rozsah prvku

Poskytněte informace o rozložení prvku na území předkládajícího státu se zaměřením na lokality, kde se prvek vyskytuje. Nominace by se měly zaměřit na situaci prvku na území předkládajícího státu, přičemž uznává existenci stejného nebo podobného prvku mimo své území. Předkládající státy by neměly odkazovat na životaschopnost tohoto podobného nemateriálního kulturního dědictví mimo svá území nebo poukazovat na ochranná opatření ostatních států.

Nepřesáhnout počet 150 slov.

Nominovaný prvek se v současnosti vyskytuje na území České republiky pouze v obcích Poniklá, Hrabačov, Mostek, Roprachtice, Rostoky u Jilemice, Semily, Bozkov a Cimbál v pohorích Krkonoše a Jizerské hory (tradiční sklářský region); z hlediska správního členění státu v Libereckém a Královéhradeckém kraji.

E. Kontaktní osoba pro účely korespondence

E.1 Určená kontaktní osoba

Uveďte jméno, adresu a kontaktní údaje osoby, jíž má být zasílána veškerá korespondence týkající se dané žádosti o zápis. V případě nadnárodních žádostí uveďte úplné kontaktní údaje osoby, kterou smluvní státy určily jako kontaktní osobu pro veškerou korespondenci týkající se žádosti.

Označení (paní/pán apod.):	Paní
Příjmení:	Limová
Jméno:	Dita
Instituce/funkce:	Ministerstvo kultury České republiky, Odbor mezinárodních vztahů, vedoucí oddělení UNESCO a mezinárodní spolupráce
Adresa:	Maltézské náměstí 1, 118 11 Praha 1, Česká republika
Číslo telefonu:	+420 257 085 371
Elektronická adresa:	dita.limova@mkcr.cz
Další relevantní	https://www.mkcr.cz/

E.2 Ostatní kontaktní osoby (pouze pro nadnárodní návrhy)

Níže uveďte kontaktní informace jedné osoby za každý zainteresovaný stát, který se nominace zúčastní. Tato kontaktní osoba musí být odlišná od té, která je uvedena výše v E.1.

1. Identifikační údaje a definice prvku

Podle kritéria pro zápis **R.1 musí smluvní státy prokázat, že „prvek je součástí nehmotného kulturního dědictví, jak je definováno v článku 2 Úmluvy.“**

Zaškrtněte jedno nebo více políček, abyste určili oblast(i) nehmotného kulturního dědictví ve které(kterých) se projevuje prvek a které mohou zahrnovat jednu nebo více oblastí podle článku 2.2 Úmluvy. Pokud zaškrtnete políčko „jiný“, uveďte oblast(i) dále v závorkách.

- orální tradice a projevy, včetně jazyka, jakožto vektoru nehmotného kulturního dědictví
- interpretační umění
- sociální zvyklosti, obřady a slavností události
- znalosti a zvyklosti týkající se přírody a vesmíru
- dovednosti spojené s tradičními řemesly
- jiný(a) ( )

V tomto oddíle se musí nutně uvést všechny příznačné vlastnosti prvku v podobě, v jaké se vyskytují v současnosti.

- a. Vysvětlení jeho sociálních funkcí a kulturní význam dnes, v rámci a pro jeho komunitu
- b. Charakteristika nositelů prvku a těch, co prvek praktikují
- c. Jakékoliv specifické role, včetně pohlaví nebo kategorie osob se speciálními povinnostmi vůči prvku
- d. Současné způsoby přenosu znalostí a dovedností souvisejících s prvkem

Výbor musí mít k dispozici dostatek informací, aby mohl určit:

- a. že prvek je součástí „zvyklostí, znázornění, výrazů, znalostí a dovedností – jakož i s nimi spojených nástrojů, předmětů, artefaktů a kulturních prostranství –“;
- b. které „společenství, skupiny a případně také jednotlivci uznávají jako součást svého nehmotného kulturního dědictví“;
- c. je předáván „z generace na generaci a stále znovu jej vytvářejí společenství a skupiny v návaznosti na své prostředí, vzájemnou interakci s přírodou a historií“;
- d. že poskytuje zainteresovaným společenstvím a skupinám „pocit identity a kontinuity“ a
- e. není v rozporu se „stávajícími mezinárodními nástroji v oblasti lidských práv, jakož i požadavkem vzájemné úcty mezi společenstvími, skupinami a jednotlivci a trvale udržitelným rozvojem“.

Je třeba se vystríhat příliš technických popisů a předkládající státy musí mít na paměti, že v tomto oddíle musí být tento prvek osvětlen příjemcům, kteří o něm nemají žádné předběžné znalosti nebo přímé zkušenosti. Historie prvku, jeho původu nebo jeho původnosti nemusí být v žádosti o zápis rozepsány nijak podrobně.

- (i) Podejte stručný popis prvku, který umožní, aby si ho představili příjemci, kteří ho ještě nikdy neviděli nebo neměli nikdy příležitost se s ním seznámit.

Mezi 150 a 250 slovy.

Prvek je specifickým fenoménem spojeným se sklářstvím v severních Čechách, kde se foukané skleněné perle vyráběly od konce 18. stol. S rozšířením zvyku krášlit vánoční stromek ozdobami se od poloviny 19. století začaly skleněné perle používat k rukodělné výrobě těchto dekorací.

Perle jsou lehké, duté, tenkostěnné a různých tvarů. Jsou vyráběny vyfouknutím ze skleněné trubičky nejprve nahřáté nad hořákem a vložené do mosazné formy. Trubička je tak zformována do řádku perel tvarovaných dle zvolené formy. Tato, tzv. klaučata, se následně postřibřují, barví,

případně dále ručně zdobí. Poté jsou ručně rozřezána na části nebo jednotlivé perle, které jsou navlékány na drátky, jejichž ohýbáním a spojováním vznikají ozdoby nejrůznějších tvarů a barevnosti, které se zavěšují na vánoční stromek.

Výroba je specializovaná a technicky poměrně náročná a praktikování předpokládá vysoký podíl ruční práce. Výrobní postupy zůstávají i po sto letech v podstatě totožné. Hořáky již sice jsou na plyn a místo měchu se používají dmychadla, foukání perliček je však, stejně jako v minulosti, závislé spíše na zručnosti a zkušenostech foukače, než na dokonalé technologii; montáž ozdoby je pak výlučně rukodělná.

Tradiční je nejen know-how výroby perel a jejich montáže, ale také drsnými horskými podmínkami podmíněný pracovní princip, který je založen na domácí práci individuálních foukačů/perlařů a navlékačů, kteří zpracovávají surový materiál na dílčí komponenty nebo z nich montují samotné ozdoby.

- (ii) Kdo jsou nositelé a praktičtí uživatelé prvku? Existují úlohy, včetně genderu/pohlaví nebo specifické kategorie osob, které mají zvláštní odpovědnost ve vztahu k praktickému využívání a předávání prvku? Pokud ano, o koho jde a jaká je jeho odpovědnost?

Mezi 150 a 250 slovy.

Nositeli prvku jsou ženy a muži, pracující na všech úrovních technologie výroby skleněných perliček a montáže vánočních ozdob. Zpravidla jim pomáhají další členové rodiny, kteří jsou součástí širší komunity nositelů. Jednotlivé technologické postupy výroby komponentů a montáže nejsou genderově limitovány ani nevyžadují odlišný genderový přístup, všechny úkony jsou oprávněny a schopny si osvojit osoby ženského i mužského pohlaví.

Nositeli byly též malé výrobní dílny, jejichž hlavní úloha spočívala v koordinaci rozptýlené formy výroby zprostředkování sklářského materiálu domácím výrobcům, zajišťování některých technologicky náročných kroků výroby a distribuce hotových výrobků. V regionu jich pracovalo několik desítek. Éru transformace socialistického hospodářství však přežila jedna jediná. Dílně rodiny Kulhavých se podařilo zachránit typické know-how, udržet spolupráci s domácími perlaři, a tím uchovat jejich práci pro další generace. Dílna však není držitelem žádné ochranné licence a naopak poskytuje polotovary pro hobby výrobu vánočních ozdob široké veřejnosti.

Praktickými provozovateli prvku mimo fázi bezprostřední výroby je též značně početná komunita uživatelů, kteří vánoční ozdoby používají při zdobení vánočních dekorací a stromků, což náleží k velmi silné národní tradici.

- (iii) Jak se předávají v současné době znalosti a dovednosti spojené s tímto prvkem?

Mezi 150 a 250 slovy.

Osvojování know-how prvku a získávání praktických zkušeností se děje mezigeneračně přímo v rodinách zhotovitelů nápodobou jejich činnosti ostatními členy rodiny při výpomoci s praktikováním prvku. Přitom bývá osvojena i specifická postupů individuálních výrobců (potažmo jejich rodin) a vzorů ozdob. Individuální kreativita a invence tvůrce se uplatňuje jak při jeho volbě zamýšlené formy ozdoby, tak při volbě montážního postupu nejvhodnějšího pro její realizaci. Osvojení nezbytného řemeslného umu se tedy snoubí s individuální kreativitou.

Osvojování technologicky náročnějších úkonů, jako je například stříbření a malování polotovarů, probíhá též v rámci dílny rodiny Kulhavých, zaučením nováčků staršími zkušenými dělníky.

Při předávání know-how montáže ozdob se uplatňují kulturně edukativní instituce, zejména muzea, a to i mimo region, pořádající, zejména v čase před Vánoci, workshopy zaměřené na osvojování montáže, jejichž účastníky jsou děti a jejich rodiče. Rovněž rodinná dílna pořádá ve svém sídle workshopy a kurzy. Totéž při různých trzích tradičních řemesel na území České republiky. Kursisté si pod vedením lektora vyzkouší principy montáže na konkrétní ozdobě.

Workshopy montáže ozdob pořádají rovněž základní školy a volnočasová centra pro děti a seniory.

Výroba vánočních ozdob z foukaných skleněných perliček je v regionu vnímána jako velmi cenný doklad výjimečné řemeslné, ale i slovesné lidové tradice, spojené s historicky původním a nejstarším způsobem zdobení vánočních stromků v místním prostředí.

Praktikování prvku je:

- faktorem sebeidentifikace, neboť u nositelů přetrvává vědomí příslušnosti k vážené a ojedinelé profesní komunitě;
- faktorem posilování pozitivních intergeneračních vztahů a respektu v rámci rodin díky způsobu osvojování prvku;
- příležitostí pro uplatnění a rozvoj individuální kreativity, za respektování základní sumy jednotlivých pravidel výroby a montáže, které jsou sdíleny komunitou všech výrobců;
- faktorem spoluurčujícím sociální statut konkrétního nositele v rámci místní komunity, neboť výrobci byli vždy odborníky s relativně stálým výdělkem;
- svědectvím o vývoji kulturního zázemí nositelů prvku, neboť individuálně intendované formy ozdob jsou inspirovány podněty, s nimiž se nositelé setkávají ve svém aktuálním kulturním prostředí. Jsou také svědectvím o estetickém názoru nositelů a dobovém vkusu;
- příležitostí pro rozvoj kreativity a posilování rodinných a mezilidských vztahů u domácností a kolektivů, které si v rámci volnočasových aktivit montují ozdoby podle vlastní invence;
- faktorem sociální inkluze pro handicapované občany, kteří vytvářejí hobby sety;
- zdrojem obživy pro nositele v ekonomicky slabých regionech.

(v) Vyskytuje se u prvku určité hledisko, které není v souladu se stávajícími mezinárodními nástroji v oblasti lidských práv nebo požadavku vzájemné úcty mezi společenstvími, skupinami a jednotlivci, nebo které není slučitelné s trvale udržitelným rozvojem?

Prvek a jeho praktikování není v rozporu s mezinárodními standardy lidských práv, ani požadavky vzájemné úcty mezi společenstvími, skupinami a jednotlivci. Pokud by tomu bylo opačně, bylo by praktikování prvku v kolizi s Listinou základních práv a svobod jako součástí Ústavy České republiky a s jejími dalšími právními předpisy, které sankcionují jejich porušování.

Praktikování prvku je v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje, protože je nenáročné na přírodní prostředí a zdroje (základní primární surovinou je křemičitý písek) a energie. Poškozené sklo, například z rozbitých ozdob nebo ze zmetků, je recyklováno na opětne využitelný materiál (v České republice je i v mezinárodním srovnání široce rozšířené třídění odpadů domácnostmi).

To, že stříbření a barvení klaučat je soustředěno v dílně, umožňuje, že odpadní látky z barvení jsou likvidovány z jediného místa podle ekologických standardů stanovených právními předpisy, na něž dohlíží specializované inspekční orgány.

2. Příspěvek ke zviditelnění a uvědomění a podpora dialogu

Podle kritéria pro zápis **R.2 musí státy prokázat, že „zápis prvku přispěje ke zviditelnění a uvědomění si významu nehmotného kulturního dědictví a k podpoře dialogu, čímž se promítne do kulturní rozmanitosti v celosvětovém měřítku a bude dokladem tvořivosti lidstva.“** Toto kritérium bude považováno za splněné pouze v případě, že nominace dokáže, jak případný zápis přispěje k zajištění viditelnosti a povědomí o významu nehmotného kulturního dědictví obecně, nejen samotného zapsaného prvku, a k podpoře dialogu, který bere ohled na kulturní rozmanitost.

(i) Jak může zápis prvku na Reprezentativní seznam přispět k zajištění viditelnosti nehmotného kulturního dědictví obecně (a ne pouze zapsovaného prvku) a zvýšit povědomí o jeho významu?

Na místní úrovni přispěje především ke zvýšení společenské sebedůvěry a hrdosti nositelů. Vědomí osobní sounáležitosti s mezinárodně uznaným statkem zajisté napomůže k většímu zájmu o nemohotné kulturní dědictví v jeho místním, ale ještě více mezinárodním rozměru. Každý chce přece vědět kdo další patří do "rodiny" a zároveň se dozvědět, jaké další tradice jsou na místní úrovni stále živé a udržované.

Podpora mezinárodního společenství pro dříve marginalizovaný prvek, který svou kvantitou a efektivitou nebyl schopen konkurovat masově sériové tovární výrobě, přivede místní společenství "nevýrobců" k uvědomění si kulturní a společenské hodnoty širokého komplexu nemohotného kulturní dědictví. Napomůže také k respektování výrobců jako nositelů technologie a rehabilitaci drobné domácí práce jako plnohodnotného způsobu zaměstnání.

(i.b) Vysvětlíte, jak toho lze dosáhnout na národní úrovni?

Mezi 100 až 150 slovy.

Zápis každého nového prvku je spouštěčem zvýšeného zájmu veřejnosti o celou oblast nemohotného kulturního dědictví. K Vánocům se pojí množství tradic, jako je stavění jesliček/betléma, pečení domácího cukroví, zpívání koledí atd., a kromě toho i stavění a zdobení vánočního stromku, který je celosvětově uznávaným symbolem Vánoc. Vánoční ozdoby proto přesahují pozici pouhých řemeslných výrobků, ale stává se z nich vánoční symbol, vzbuzující pozitivní emoce u jednotlivců i v celé společnosti. Zápisem se tedy zvýší povědomí o celou oblast nemohotného kulturního dědictví spojenou právě s vánoční dobou.

Zápis zároveň poukáže na pestrou skladbu dílčích jevů, které tvoří celek nemohotného kulturního dědictví. Zápis výroby ozdob z foukaných skleněných perlí může proto přispět k popularizaci rukodělné výroby, znalostí a po generace předávaných praktik s ní spojených jako důležité součásti nemohotného kulturního dědictví.

(i.c) Vysvětlíte, jak toho lze dosáhnout na mezinárodní úrovni?

Mezi 100 až 150 slovy.

Zápisem prvku dojde především k výraznému rozšíření rozmanitosti Reprezentativního seznamu o několik nových, doposud jen málo známých fenoménů. Především je to sklářská výroba, jež zahrnuje několik desítek různých technologií, jako je tavení, foukání, vinutí, lisování, řezání, broušení atd. Zápis může inspirovat sklářské společenství k seznámení se s možnostmi nominací prvků spojených s tímto řemeslem. Tato výroba se navíc odehrávala v kontaktní zóně dvou etnických společenství (Čechů a Němců), se vzájemně prospěšným předáváním vybraných technologických postupů napříč etnickými hranicemi.

Podobně inspirativní je téma stavění a zdobení vánočního stromku a s ním spojených zvyků, které má celosvětové rozšíření, avšak doposud se mu dostalo jen okrajové pozornosti v jeho národních, regionálních či lokálních nuancích.

Napomůže také ke zviditelnění specifického druhu ekonomického chování využívajícím princip rozptýlené manufaktury, který může být inspirací pro ostatní země.

(ii) Jak může zápis podpořit dialog mezi společenstvími, skupinami a jednotlivci?

Mezi 100 až 150 slovy.

Předávání tohoto řemesla je velmi otevřené. Díky zápisu budou osloveny skupiny, které o něm nic bližšího nevědí, a to především v regionech, kde tato výroba neprobíhala, její produkty však jsou známé a běžně používané. Díky propagačnímu efektu se lidé dozvědí, kde se mohou výrobě těchto ozdob naučit, což jednoznačně přispěje k prohloubení dialogu mezi výrobcem a uživateli prvku.

Zápis může přispět k navázání nadnárodního dialogu mezi výrobcem podobných ozdobných

předmětů spojených s vánoční výzdobou, v rámci dialogu bude možné rozvíjet otázky individuální kreativity jedince, inspiračních zdrojů, fixnosti tradovaných norem zakotvených v lokální a regionální tradici.

Mezigenerační dialog mezi nositeli prvku, často již seniory, a mladšími členy jejich rodin, pomůže mladým pochopit jejich životní osudy, často bezprostředně spjaté s výrobou skleněných perlí a vánočních ozdob.

(iii) Jak může zápis podpořit úctu ke kulturní rozmanitosti a lidské tvořivosti?

Mezi 100 až 150 slovy.

Zápisem se posílí zájem o zpracování skla, což je výrobní oblast velmi rozmanitá a bohatá na diversitu materiálů, know-how řemesel, i účel vzniklých artefaktů. Tento zájem zvýší úctu k řemeslníkům, kteří v této oblasti tvoří.

Know-how prvku umožňuje vznik ozdob nejrůznějších forem, jejichž počet je nekonečný. Ty jsou úctyhodným dokladem, jak široký prostor dává princip montáže pro individuálně diversifikovanou kreativitu a pro vznik ozdob potencionálně využitelných rozmanitými kulturami pro jejich účely. V oblasti umění a designu může být prvek zdrojem inspirace pro další tvorbu.

Zápis podpoří i zájem o slovesnou tvořivost - výroba vánočních ozdob se totiž objevuje v lidových vyprávěních a legendách o bájném vládci hor Krakonošovi, který je předmětem mnoha pohádek, filmů, atd.

3. Záchovná opatření

U kritéria R.3 musí státy prokázat, že „byla vypracována záchovná opatření, která by mohla umožnit ochranu a propagaci prvku.“

3.a. Úsilí vynaložené v minulosti a současnosti na ochranu prvku

- (i) Jak je životaschopnost prvku zajištěna na úrovni společností, skupin a případně dotčených jednotlivců? Jaké minulé a současné iniciativy byly v tomto ohledu vyvinuty?

Mezi 150 a 250 slovy.

V minulosti byla životaschopnost prvku závislá na úrovni společností nositelů, především na intergenerační transmissi know-how v rodinách výrobců nápodobou postupů zkušenějšího člena rodiny členem z nastupující generace. Tento způsob se zachoval dodnes.

Velkou část odpovědnosti za transmissi know-how a získání základních dovedností převzala rodinná dílna, která pořádá pravidelné exkurze a kurzy montování ozdob a v posledních letech zajišťuje výrobu hobby setů pro volnočasové aktivity i sad perli dodávaných do škol pro jimi organizované kroužky a volitelné předměty. Dodává rovněž materiály pro edukační aktivity vedoucí k osvojování principu montáže vánočních ozdob organizované muzei a jinými kulturními institucemi v regionu i mimo něj.

Vážná ohrožení životaschopnosti prvku související s liberalizací společnosti po r. 1989 byla odstraněna vznikem rodinné dílny v roce 1995. Přispěl k tomu i zájem o tradiční řemeslné výrobky a rozsáhlá výstavní, publikační a popularizační činnost různých institucí, především muzeí, která zvýšila povědomí veřejnosti o prvku a jimi pořádané kurzy vedou k osvojování know-how montáže ozdob.

V roce 2018 vydala Barbora Kulhavá ve spolupráci s nositeli a za podpory odborných institucí a MK publikaci věnovanou ozdobám ze skleněných perli pro vánoční stromek.

Zaškrtněte jedno nebo více políček, abyste určili záchovná opatření, která byla nebo jsou v současné době přijata na úrovni dotčených společností, skupin nebo jednotlivců.

- přenos, zejména na základě formálního nebo neformálního vzdělávání
- identifikace, dokumentace, výzkum
- zachování, ochrana
- propagace, zviditelnění
- revitalizace

- (ii) Jak zainteresované smluvní státy prvek zachovaly? Uveďte podrobněji vnější nebo vnitřní omezení, jako jsou např. omezené zdroje. Jaké úsilí bylo v tomto ohledu vyvinuto v minulosti a přítomnosti?

Mezi 150 a 250 slovy.

Tradice výroby vánočních ozdob ze skleněných perliček je od roku 2015 zapsána na Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury zřízeném samosprávným Libereckým krajem a na národním Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury České republiky (dál jen "národní seznam") zřízeném Ministerstvem kultury. Z tohoto titulu se mohou projekty na identifikaci, dokumentaci a prezentaci prvku, jeho popularizaci a výuku prováděné různými subjekty těšit výběrově finanční podpoře ze specializovaných dotačních programů spravovaných orgány veřejné správy vč. Ministerstva kultury.

Podle pravidel pro vedení národního seznamu podléhá stav prvku pravidelnému monitoringu prováděnému národní odbornou organizací pro přijetí případných nápravných opatření ze strany Ministerstva kultury a dalších zainteresovaných stran.

Velkou roli při popularizaci prvku výstavní a publikační činností, případně při osvojování know-how montáže ozdob v rámci různých workshopů, mají muzea zřizovaná a financovaná Ministerstvem kultury, nebo samosprávnými kraji, zejména Muzeum skla a bižuterie v Jablonci n/Nisou, Technické muzeum v Brně, Vlastivědné muzeum v Olomouci, Muzeum Českého ráje v Turnově, Krkonošské muzeum ve Vrchlabí, Muzeum Podkrkonoší v Trutnově, Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy, Muzeum Orlických Hor v Rokytnici v Orlických Horách aj. Rovněž

školy zařazením výuky montážních postupů perličkových ozdob přispívají k zachování prvku.

Zaškrtněte jedno nebo více políček, abyste určili opatření na ochranu, která byla nebo jsou v současné době přijata na úrovni **smluvních států** ve vztahu k danému prvku.

- přenos, zejména na základě formálního nebo neformálního vzdělávání
- identifikace, dokumentace, výzkum
- zachování, ochrana
- propagace, zhodnocení
- revitalizace

3.b. Navrhovaná záchovná opatření

V tomto oddíle je třeba stanovit a popsat záchovná opatření, která budou prováděna, a zejména pak ta, která by měla prvek ochránit a propagovat. Záchovná opatření musí být popsána jako konkrétní závazky jednotlivých smluvních států a komunit, nejen z hlediska možností a potencionálních závazků.

- (i) Jaká opatření jsou navržena k tomu, aby životaschopnost prvku nebyla v budoucnosti ohrožena, zejména následkem dopadu nechtěných následků vyvolaných zápisem nebo zviditelněním a zvláštní pozorností veřejnosti, která bude jeho následkem?

Mezi 500 a 750 slovy.

Opatření na zachování prvku budou realizována na třech základních úrovních:

A. Dílna rodiny Kulhavých - Rautis

nadále bude:

- nositelům poskytovat skleněnou surovinu pro výrobu ozdob ze skleněných perlí a odebírat jimi zhotovené polotovary a finální ozdoby za účelem prodeje přiměřeně kapacitě tuzemského i zahraničního trhu. Z tohoto důvodu i ve vlastním zájmu bude hledat i nová odbytiště. Termín: průběžně;
- pořádat zaškolovací kurzy pro zájemce o profesní uplatnění při výrobě ozdob, pokud nemají možnost získat nezbytné know how a praktické dovednosti u domácích výrobců. Termín: podle zájmu;
- pořádat ve svém sídle prezentační akce přibližující prvek, jako jsou exkurze do dílen přibližující výrobní proces, a workshopy zaměřené na osvojení principu montáže ozdob. Termín: průběžně;
- předvádět výrobní postup na vybraných trzích tradičního řemesla na území České republiky. Termín: průběžně podle termínu trhů a jejich úrovně;
- spolupracovat s níže uvedenými odbornými institucemi na jejich výstavních aktivitách a workshopech zaměřených na osvojení montáže ozdob. Termín: průběžně;
- zajišťovat a distribuovat hobby-sety do škol určené pro osvojování montáže ozdob dětem a hobby sety pro kreativní domácnosti. Termín: průběžně;
- zpřístupňovat své archivy odborným institucím zabývajícím se vývojem a dokumentací prvku. Termín: průběžně.

Vzhledem k tomu, že je zákonně zajištěna ochrana obydlí, přičemž právě v něm je u domácích výrobců praktikován prvek, přijme organizační opatření (systém rezervací, rozšíření počtu průvodců apod.), aby byl uspokojen zvýšený zájem veřejnosti vyvolaný zápisem o seznámení se s prvkem. Dílna předpokládá, že zvýšení zájmu povede i ke zvýšení odbytu ozdob, což je v zájmu všech profesionálních nositelů.

B. Odborné instituce:

I. Muzeum Českého ráje v Turnově (dále jen „Muzeum v Turnově“)

- ustavení otevřené pracovní skupiny složené ze zástupců odborných institucí, zaměřenou na koordinaci jejich aktivit týkajících se prvku, například výstavních, publikačních, výměnu osvědčených postupů, a na přípravu a realizaci společných projektů. Termín: ustavení proběhlo

v roce 2017, schází se nejméně jedenkrát za rok;

- bude propagovat, ve spolupráci dílnou rodiny Kulhavých, jako zástupců nositelů, knihu o vánočních ozdobách ze skleněných perliček, vydanou v roce 2018;
- bude nadále zvat dílnu rodiny Kulhavých, jako zástupce nositelů, na jím organizované trhy tradičních řemesel. Termín: dvakrát ročně;
- připraví putovní výstavu seznamující veřejnost s prvkem a souvisejícími artefakty a s jeho historií; výstava bude doprovázena workshopem pro veřejnost zaměřeným na osvojení montáže ozdob. Termín: příprava byla dokončena v roce 2016, bude dále vystavována dle výstavních plánů;
- do sortimentu prodávaného v jeho museumshopu zařadí i vánoční ozdoby. Termín: průběžně.

II. Ostatní muzea v regionu výskytu prvku

Muzeum skla a bižuterie v Jablonci n/Nisou, Městské museum v Železném Brodě, Krkonošské muzeum ve Vrchlabí a Památník zapadlých vlastenců v Pasekách nad Jizerou budou

- pokračovat v akvizici artefaktů souvisejících s prvkem pro své sbírky (týká se i Muzea v Turnově). Termín: průběžně;
- prezentovat své sbírky těchto artefaktů formou expozic. Termíny: dle výstavních plánů uvedených institucí;
- nadále garantovat přístup odborné veřejnosti ke svým sbírkovým fondům za účelem odborného zpracování historie a vývoje prvku. Termíny: průběžně.

III. Národní ústav lidové kultury (dále jen „NÚLK“)

- podle pravidel pro vedení národního seznamu bude garantem provádění pravidelného monitoringu prvku zapsaného do národního seznamu. Termín: periodicky podle pravidel pro vedení národního seznamu;
- jako realizátor videoencyklopedie dokumentující technologické postupy jednotlivých oborů lidových řemesel, natočí její další díl o prvku ve spolupráci s Muzeem v Turnově. Termín: 2019;
- vydá knižně nominaci tradiční výroby ozdob z foukaných skleněných perlí pro vánoční stromek. Termín: do dvou let od zápisu do Reprezentativního seznamu;
- zařadí prezentaci prvku do svých přednáškových a výstavních aktivit. Termíny: dle výstavního a přednáškového plánu NÚLK.

C. Orgány veřejné správy

viz následující rubrika.

(ii) Jak zainteresované smluvní státy budou podporovat provádění navrhovaných opatření na ochranu?

Mezi 150 a 250 slovy.

I. Ministerstvo kultury (dále jen “Ministerstvo”)

- odpovídá ze zákona za plnění závazků vyplývajících z Úmluvy 2003; Termín: trvale;
- zapracuje je do aktualizací příslušné politiky o strategických opatřeních týkající se péče o nemohotné kulturní dědictví souvisejících se správou o zapsané prvky. Termín: jedenkrát za pět let;
- bude projednávat výsledky periodického monitoringu prvku v poradním orgánu ministra pro nemohotné kulturní dědictví. Termín: periodicky podle pravidel pro vedení národního seznamu;
- bude, přiměřeně možnostem státního rozpočtu:
  - podporovat z jím spravovaného specializovaného dotačního programu vybrané konkrétní projekty na zachování a popularizaci prvku: Termín: výběrové řízení jedenkrát za rok;
  - financovat činnost NÚLK týkající se prvku. Termín: dle pravidel relevantních právních

předpisů.

II. Liberecký kraj a jeho úřad jako orgán veřejné správy bude přiměřeně možnostem rozpočtu:

- popularizovat prvek ve svých periodických i neperiodických tiskovinách zaměřených na prezentaci kulturního dědictví kraje. Termín průběžně;
- nadále financovat činnosti jím zřizovaných muzeí. Termín: podle relevantních zákonů a předpisů;
- výběrově podporovat projekty dalších subjektů zaměřené na prvek. Termín: dle právních předpisů;

III. samospráva obce Poniklá

bude na svých www stránkách prezentovat prvek a podporovat související aktivity místní školy. Termín: průběžně.

(iii) Jak byla společenství, skupiny a jednotlivci zapojeni do plánování navrhovaných záchovných opatření, i co se týče genderových rolí a jak jsou zapojeni do jejich provádění?

Mezi 150 a 250 slovy.

Opatření uvedená v rubrice 3. b (i) pod písmenem A. se opírají o vlastní návrhy nositelů zastoupených dílnou manželů Kulhavých, zaznamenané v průběhu přípravné fáze nominace, jejich znění bylo jen mírně upraveno tak, aby splňovalo formální požadavky. Většinou jde o intenzifikaci již prováděných opatření. Tím je garantováno, že principy těchto opatření jsou nositeli již ověřeny v praxi.

Opatření uvedená ve shora uvedené rubrice pod písmenem B., u nichž se předpokládá přímá spolupráce nositelů prvku, jsou výsledkem konzultací mezi nimi a institucí, která bude opatření provádět.

Zástupci nositelů participovali i na mnohostranných pracovních poradách (blíže k nim viz rubrika 4.a.), resp. zapojili se do diskusí o nich.

Vzhledem k tomu, že praktikování prvku a praxe jeho transmise nečiní rozdíl mezi pohlavími, opatření se týkají nositelů bez ohledu na pohlaví.

3.c. Příslušná(é) organizace zapojená(é) do ochrany

Uveďte název, adresu a kontaktní údaje příslušné (příslušných) organizace(i) a případně také jméno a postavení osoby(osob), která(é) je(jsou) pověřena(y) na místní úrovni řízením a ochranou prvku.

Název organizace: Muzeum Českého ráje v Turnově

Jméno a postavení kontaktní osoby: Vladimíra Jakouběová, ředitelka

Adresa: Skálava 71, 511 01 Turnov, Česká republika

Číslo telefonu: +420 481 325 747

Elektronická adresa: jakubeova@muzeum-turnov.cz

Další relevantní informace: <http://www.muzeum-turnov.cz/en/>

Název organizace: Krkonošské muzeum Správy KRNAP

Jméno a postavení kontaktní osoby: Libor Dušek, etnolog

Adresa: Husova 213, 543 01 Vrchlabí, Česká republika

Číslo telefonu: +420 499 456 722

Elektronická
adresa: ldusek@knap.cz

Další relevantní
informace: <http://www.knap.cz/en/>

Název organizace: Památník zapadlých vlastenců v Pasekách nad Jizerou

Jméno a postavení
kontaktní osoby: Andrea Bariaková

Adresa: Paseky nad Jizerou 121, 512 47 Paseky nad Jizerou, Česká republika

Číslo telefonu: +420 481 523 609

Elektronická
adresa: muzeumpaseky@knap.cz

Další relevantní
informace: <http://www.knap.cz/pamatnik-zapadlych-vlastencu-paseky-nad-jizerou/>

Název organizace: Městské muzeum v Železném Brodě

Jméno a postavení
kontaktní osoby: Petra Hejralová, ředitelka

Adresa: Náměstí 3. května 37, 468 22 Železný Brod, Česká republika

Číslo telefonu: +420 483 389 081

Elektronická
adresa: muzeum@zelbrod.cz

Další relevantní
informace: http://muzeumzb.cz/?page_id=249

Název organizace: Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou

Jméno a postavení
kontaktní osoby: Milada Valečková, ředitelka

Adresa: U Muzea 398/4, 466 01 Jablonec nad Nisou, Česká republika

Číslo telefonu: +420 483 369 010

Elektronická
adresa: milada.valeckova@msb-jablonec.cz

Další relevantní
informace: <http://www.msb-jablonec.cz/en/>

Název organizace: Krajský úřad Libereckého kraje

Jméno a postavení
kontaktní osoby: Květa Vinklátová, členka rady Libereckého kraje, řízení rezortu kultury,
památkové péče a cestovního ruchu

Adresa: U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec, Česká republika

Číslo telefonu: +420 777 797 879

Elektronická
adresa: kveta.vinklatova@kraj-lbc.cz

Další relevantní
informace: <http://kraj-lbc.cz>

Název organizace: Národní ústav lidové kultury

Jméno a postavení
kontaktní osoby: Martin Šimša, ředitel

Adresa: Zámek 672, 696 62 Strážnice, Česká republika

Číslo telefonu: +420 518 306 650

Elektronická
adresa: martin.simsa@nulk.cz

Další relevantní
informace: <http://www.nulk.cz/>

Název organizace: Ministerstvo kultury České republiky

Jméno a postavení
kontaktní osoby: Zuzana Malcová, ředitelka Odboru regionální a národnostní kultury

Adresa: Maltézské náměstí 1, 118 11 Praha 1, Česká republika

Číslo telefonu: +420 257 085 253

Elektronická
adresa: zuzana.malcova@mkcr.cz

Další relevantní
informace: <http://www.mkcr.cz/?/lang=en>

Název organizace: Česká komise pro UNESCO

Jméno a postavení
kontaktní osoby: Michal Beneš

Adresa: Rytířská 31, 110 00 Praha 1, Česká republika

Číslo telefonu: +420 224 186 126

Elektronická
adresa: unesco@mzv.cz

Další relevantní
informace: http://www.mzv.cz/jnp/en/foreign_relations/international_organisations

Název organizace: Krajská vědecká knihovna v Liberci

Jméno a postavení
kontaktní osoby: Blanka Konvalinková, ředitelka

Adresa: Rumjancevova 1362/1, 460 01 Liberec I – Staré Město, Česká republika

Číslo telefonu: +420 482 412 120

Elektronická
adresa: konvalinkova@kvkli.cz

Další relevantní
informace: <http://www.kvkli.cz>

Název organizace: Městské muzeum Nová Paka

Jméno a postavení
kontaktní osoby: Iveta Mečířová, ředitelka

Adresa: Stanislava Suchardy 68, 509 01 Nová Paka, Česká republika

Číslo telefonu: +420 493 723 542

Elektronická
adresa: mecirova@muzeum.cz

Další relevantní
informace: <http://muzeum.cz>

4. Účast a souhlas společenství v průběhu procesu zápisu

Podle kritéria R.4 musí státy prokázat, že „prvek byl předložen k zápisu na základě co nejširší možné účasti společenství, skupin nebo případně jednotlivců a s jejich svobodným, předem daným a poučeným souhlasem?“

4.a. Účast dotčených společenství, skupin a jednotlivců v průběhu procesu zápisu

Popište, jak se dotčené společenství, skupina a případně jednotlivci aktivně podíleli na přípravě a vypracování žádosti o zápis ve všech jednotlivých etapách, včetně role pohlaví.

Smluvní státy jsou vyzývány k tomu, aby připravily žádosti o zápis na základě účasti mnoha dalších zainteresovaných stran, a to zejména, pokud je to vhodné, místních a regionálních samospráv, společenství, NGO, výzkumných pracovišť, expertních středisek apod. Smluvním státům je třeba připomenout, že komunity, skupiny a v některých případech i jednotlivci, jejichž nemateriální dědictví je předmětem přípravy návrhu, jsou klíčovými hráči ve všech fázích návrhu a zpracování žádostí, jakož i při plánování a provádění záchovných opatření. Dále jsou státy vyzývány, aby rozvíjely kreativní opatření, aby zajistily svoji co možná nejširší účast ve všech fázích procesu, jak vyžaduje článek 15 Úmluvy.

Mezi 300 a 500 slovy.

Idea zpracování nominace vznikla na základě spolupráce nositelů prvku s Muzeem Českého ráje v Turnově, které se dlouhodobě podílí na programech seznamujících veřejnost s touto tradicí. Muzeum se v roce 2015 v souvislosti s terénním výzkumem tradice lidového obyčeje zdobení vánočního stromku a přípravou související výstavy, přesvědčilo o tom, že výroba vánočních ozdob z foukaných skleněných perliček je v regionu vnímána jako jeden z klíčových kulturních prvků v regionu a tvoří nepostradatelnou součást současného života místních komunit.

Proto se pracovníci muzea rozhodli projednat možnost zápisu tohoto kulturního statku na Reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví UNESCO s nositeli této stálé živé řemeslné dovednosti, s MKČR, Národní radou pro tradiční lidovou kulturu, NÚLK Strážnice a dalšími odborníky. Vzhledem k tomu, že všichni oslovení se záměrem Muzea Českého ráje souhlasili, přikročili pracovníci této instituce k dalším krokům.

Pro zpracování nominace na Reprezentativní seznam bylo důležité nejen vyhodnocení historické tradice této řemeslné výroby, ale především dokumentace práce specializovaných řemeslníků – perlařů, tj. foukačů, řezačů, malířů skla a navlékačů, kteří jsou spolu s rodinnou dílnou manželů Kulhavých nositeli statku. Zpracovatelé nominace proto navštěvovali jejich domácí dílny, které jim komunita nositelů ochotně zpřístupnila, kde dokumentovali jednotlivé pracovní postupy výroby, rozmanitost tvůrčí práce navlékačů, ověřovali rodinné a mezigenerační vazby jednotlivých výrobců. Domácí dělníci i dílna rodiny Kulhavých tak byla pro zpracovatele velmi cenným pomocníkem při získávání materiálů, dokumentů i informací o fungování a systému podomácké výroby v prostředí podhůří Krkonoš, kde se tato výroba v téměř nezměněném stavu dochovala, na což jsou nositelé patřičně hrdí.

Nositelé se aktivně vyjadřovali k podmínkám zachování prvku, navrhovali záchovná opatření a spolupodíleli se na tvorbě textu svými připomínkami.

Po získání souhlasu s pořízením filmové části nominační dokumentace, v níž nositelé aktivně vystupují (právní předpisy České republiky takovýto svobodný a předem daný souhlas ukládají) bylo přikročeno k natočení filmu, v němž se jedna z nositelek ujala i role průvodkyně po jednotlivých domácích dílnách a komentátorky pracovních postupů.

Díky přípravě nominace byla v roce 2018 vydána kniha o perličkových ozdobách, na které se nositelé prvku aktivně podíleli.

Po doporučení Mezivládního výboru pro zachování nemateriálního kulturního dědictví k přepracování nominace se všichni nositelé bez váhání podíleli na revizi nominačního formuláře, aby lépe vystihoval podstatu této vánoční tradice, a splnil tak všechna kritéria pro zápis na Reprezentativní seznam.

4.b. Svobodný, předem daný a poučený souhlas s podáním žádosti

Svobodný, předem daný a poučený souhlas dotčených společností, skupin nebo případně jednotlivců s návrhem na zápis prvku může být prokázán na základě psaného nebo zaznamenaného prohlášení nebo jakýmkoli jiným prostředkem odpovídajícím právnímu řádu smluvního státu a nekonečné proměnlivosti dotčených společností a skupin. Na místo standardních a jednotvárných prohlášení bude Výbor kladně vnímat nejrůznější projevy nebo doklady souhlasu vyjádřené jednotlivými společnostmi. Doklad svobodného, předem daného a poučeného souhlasu musí být poskytnut v jednom z pracovních jazyků Výboru (Aj, Fj), stejně jako v jazyce zainteresované komunity, jestli její členové používají jiný než anglický a francouzský jazyk.

K formuláři s žádostí o zápis připojte informace týkající se takového souhlasu a uveďte níže, jaké doklady poskytnete, jak jste je získali a v jaké podobě se vyskytují. Uveďte také pohlaví těch, kteří souhlas poskytují.

Mezi 150 a 250 slovy

Zástupci nositelů (přes dvacet žen a dva muži) byli oficiálně poučeni o závazcích vyplývajících ze zápisu prvku do Reprezentativního seznamu nemateriálního kulturního dědictví lidstva dne 6. 2. 2019 zástupcem České komise pro UNESCO za účasti zástupců zpracovatele nominace při jeho návštěvě v Poniklé. Po tomto poučení dali ústně a rukodělným svůj svobodný souhlas se zpracováním nominace. Tento svůj svobodný souhlas nyní potvrzují svými prohlášeními a podpisy: (viz příloha). Manželé Kulhaví vyjadřují svou podporu nominaci mimo jiné i ve filmu, který je povinnou součástí nominační dokumentace.

Zástupci nositelů vyjádřili svůj souhlas s nominací velmi spontánními texty doprovobenými jejich fotografiemi při výrobě vánočních ozdob. Vyjadřovali se pro zachování a mezinárodní uznání této tradiční výroby jakožto nemateriálního kulturního dědictví, a to nejen protože je tato výroba zdrojem jejich obživy, ale i protože jsou hrdí na to, že jsou jediní na světě, kteří toto řemeslo ještě provozují, a protože jej považují za dědictví po jejich otcích a matkách. Z jejich prohlášení je patrné, že budou usilovat o to, aby svůj um, znalosti a dovednosti předali následovníkům.

4.c. Dodržování obyčejových zvyklostí v oblasti přístupu k prvku

Přístup k některým specifickým faktorům nehmotného kulturního dědictví nebo k informacím, které se ho týkají, je občas omezen na obyčejové zvyklosti, které udávají a o nichž rozhodují společnosti, aby tak na příklad ochránila tajemství týkající se některých znalostí. Pokud takové zvyklosti existují, prokažte, že zápis prvku a provádění zachovných opatření umožní v plném rozsahu zachovat takové obyčejové zvyklosti, které upravují přístup ke specifickým hlediskům tohoto dědictví (srov. článek 13 Úmluvy). Popište všechna specifická opatření, která mohou být nutná pro zaručení jejich zachování.

Pokud takové zvyklosti neexistují, poskytněte laskavě přesvědčivé prohlášení, že neexistují žádné obyčejové zvyklosti, jimiž se upravuje přístup k prvku, a to alespoň v 50 slovech.

Mezi 50 a 250 slovy

Na prvek se nevztahují žádné právní předpisy České republiky týkající se ochrany práv duševního vlastnictví, a ani žádné obyčeje, které by chránily jeho know-how, což budiž stvrzeno podpisem ministra kultury pod nominací. Každý, kdo se chce technologii naučit, má ke know-how volný přístup.

Vzhledem k tomu, že prvek je praktikován v domácnostech nositelů, tedy v jejich obydlí, není možná návštěva těchto domácích dílen bez jejich svobodného a předem daného souhlasu, aniž by byly porušeny právní předpisy České republiky garantující nedotknutelnost obydlí.

4.d. Zainteresoaná(é) organizace společenství nebo jeho(jejich) zástupce(i)

Uvedte úplné kontaktní údaje organizace společenství nebo jejich zástupců či nevládních organizací, kterých se prvek týká, jako jsou sdružení, organizace, kluby, seskupení, řídicí výbory apod.:

a. *Název entity*

b. *Jméno a postavení kontaktní osoby*

c. *Adresa*

d. *Číslo telefonu*

e. *Elektronická adresa*

f. *Další relevantní informace*

a. Rautis, a.s. (dílna rodiny Kulhavých zastupující a zaměstnávající výrobce ozdob z foukaných perlí)

b. Marek Kulhavý, ředitel firmy

c. Poniklá 151, 512 42 Poniklá, Česká republika

d. +420 736 109 917

e. marek@rautis.cz

a. Mluvčí společenství nositelů

b. Bára Kulhavá

c. Poniklá 151, 512 42 Poniklá, Česká republika

d. +420 731 182 556

e. bara@rautis.cz

a. Obec Poniklá

b. Tomáš Hájek, starosta

c. Poniklá 65, 512 42 Poniklá, Česká republika

d. +420 481 585 133

e. hajek@ponikla.cz

a. Místní akční skupina „Přid'te pobejt!“, o.s.

b. Věra Nosková, manažer

c. Roztocká 500, 514 01 Jilemnice, Česká republika

d. +420 734 548 207

e. vera.noskova@seznam.cz

5. Zahrnutí prvku do seznamu

Pro kritérium R.5 musí členské státy prokázat, že: „prvek je uveden na seznamu nemohotného kulturního dědictví přítomného na území předkládajícího(předkládajících) státu(ů), ve shodě s články 11 a 12 Úmluvy“.

Začlenění navrhovaného prvku pro zápis na seznam by nemělo v žádném případě znamenat nebo vyžadovat, aby byl seznam nebo seznamy dokončeny před předložením žádosti o zápis. Předkládající smluvní strana může v současné době doplňovat nebo aktualizovat jeden nebo více seznamů, ale prvek už musí být začleněn do některého rozpracovaného seznamu.

Uvedte následující informace:

(i) Název seznamu(ů), na který byl prvek zapsán:

Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Libereckého kraje (dále jen "Krajský seznam");

Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury České republiky (dále jen "Národní seznam")

(ii) Název úřadovny, agentury, organizace či instituce zodpovědných za správu a aktualizaci tohoto/těchto seznamu(ů) v originálním jazyce, a v překladu, pokud jazykem originálu není angličtina či francouzština:

Zapisování do Krajského seznamu řídí Rada Libereckého kraje, která pro jeho vedení vydala Metodický pokyn, schvaluje zápisy do seznamu na základě výroku odborné komise, kterou jmenuje. Správcem Krajského seznamu určila Muzeum Českého ráje v Turnově (dále jen „Muzeum v Turnově“ = Museum of the Bohemian Paradise in Turnov).

Zapisování do Národního seznamu řídí Ministerstvo kultury České republiky (dále jen „Ministerstvo“), které pro jeho vedení vydalo Metodický pokyn. O zápisu do Národního seznamu rozhoduje ministr kultury na základě doporučení Národní rady pro tradiční lidovou kulturu (dále jen Národní rada), která je odborným poradním orgánem ministra. Správcem Národního seznamu je NÚLK.

(iii) Referenční číslo/čísla a název/názvy prvků v příslušném seznamu/příslušných seznamech:

Krajský seznam: zápis schválen usnesením Rady kraje č. 315/15/RK - Tradiční výroba vánočních ozdob z Poniklé

Národní seznam: 14/2015 - Lidová tradice výroby vánočních ozdob ze skleněných perliček

(iv) Datum zapsání prvku na seznam(y) (toto datum musí předcházet datu podání nominace):

Krajský seznam: 3. 3. 2015

Národní seznam: 28. 12. 2015

(v) Vysvětlete, jak byl prvek určen a definován, poskytněte také informaci, jak byl sebrán a zpracován "za účasti komunit, skupin a relevantních nevládních organizací" (Článek 11.b) pro účely zapsání na seznam, definujte také roli pohlaví účastníků. Je třeba poskytnout také další informace dokazující účast výzkumných ústavů a expertních center (max. 200 slov).

Muzeum v Turnově jako odborné pracoviště pověřené péčí o nemohotné kulturní dědictví na území Libereckého kraje identifikovalo prvek jakožto živou, autentickou součást nemohotného kulturního dědictví mající kulturní a sociální funkci, reprezentující nositele i lidovou řemeslnou výrobu ze skla, a nesoucí výjimečné historické a etnologické svědectví.

Dle Metodického pokynu Ministerstva kultury pro vedení Národního seznamu jsou zápisy možné jen po předchozím zápisu do Krajského seznamu, po projednání s nositeli prvku a jen s jejich svobodným, poučeným a předem daným souhlasem. Dokumentace byla proto zpracována za aktivní účasti nositelů spočívající v poskytování dokumentů, konzultacích a návrzích záchovných opatření, na čemž se podílela obě pohlaví rovnoměrně, neboť se v prvku neodráží rozlišování genderových rolí.

S odbornými institucemi v regionu výskytu prvku byla projednána spolupráce při podpoře a popularizaci prvku, dttto s národními institucemi (viz též bod 4.a.), a společně byla formulována záchovná opatření.

(vi) Vysvětlete, Vysvětlete, jak je/jsou seznam(y) pravidelně aktualizován(y), uveďte také periodicitu a způsob aktualizace. Aktualizací se rozumí nejen přidání prvku, ale také revidování stávajících informací o vývoji prvku, které již na něj byly zapsány (Článek 12.1 Úmluvy) (max. 100 slov).

Krajský seznam je aktualizován každoročně. Zapsané prvky jsou jedenkrát za pět let monitorovány správcem seznamu. Nálezy se zaznamenávají do Návrhového a evidenčního listu prvku.

Národní seznam je aktualizován každoročně (naposledy v prosinci 2018). Při zápisu jsou stanovena záchovná opatření, jejichž plnění je pravidelně sledováno. Každý zapsaný prvek pravidelně přezkoumáván, obvykle v intervalu 7 let od zápisu, aby byl jeho aktuální stav ověřen a prezentován příslušným orgánům. Všechna zjištění jsou zaznamenána a v případě potřeby následována nápravnými opatřeními.

(vii) Listinné důkazy musí být uvedeny v příloze a prokazovat, že nominovaný prvek je obsažen na jednom nebo více seznamech nemateriálního kulturního dědictví nacházejícího se na území předkládajícího státu/předkládajících států, jak je určeno v Článcích 11.b a 12 Úmluvy. Tyto doklady musí obsahovat alespoň název prvku, jeho zapsání, jméno/jména příslušných komunit, skupin nebo, je-li to relevantní, jednotlivců, jejich geografickou lokaci a rozsah prvku.

- a. Pokud je seznam přístupný online, uveďte hypertextové odkazy (URL) stránek věnovaných nominovanému prvku (v boxu níže uveďte max. 4 hypertextové odkazy). Připojte k nominaci vytištěné (nejvýše 10 běžných stran A4) příslušné části obsahu těchto odkazů. Pokud použitým jazykem není angličtina nebo francouzština, měly by být informace přeloženy
- b. Pokud seznam není přístupný online, připojte přesné kopie textů (nejvýše 10 standardních listů A4) týkajících se zapsaných prvků na seznam. Pokud použitým jazykem není angličtina nebo francouzština, měly by tyto texty být přeloženy.

Uveďte poskytnuté materiály a – případně – příslušné hypertextové odkazy.:

Ad a. K nominaci je přiložen výpis z příslušné části Evidenčního listu prvku z Národního seznamu obsahující souhlas ministra se zápisem, a anglický překlad zkráceného popisu prvku.

Plné české znění je dostupné na této adrese NÚLK: <http://nulk.cz/2017/02/07/lidova-tradice-vyroby-vanocnich-ozdob-ze-sklenenych-perlicek/>

Národní seznam v češtině je dostupný online: <http://www.nulk.cz/narodni-seznam/>

Národní seznam je v angličtině publikován na této adrese: <https://www.mkcr.cz/the-list-of-intangible-elements-of-traditional-folk-culture-of-the-czech-republic-1468.html?lang=en>

6. Dokumentace

6.a. Příložená dokumentace (povinné)

Dále uvedené doklady jsou povinné a budou použity během procesu prozkoumání a vyhodnocení žádosti o zápis. Fotografie a video filmy mohou být rovněž užitečné pro případné zviditelnění prvku za předpokladu, že bude zapsán. Zaškrtněte následující políčka, abyste potvrdili, že uvedené doklady jsou k žádosti o zápis připojeny a že jsou v souladu s pokyny. Další doklady, nad rámec těch, které jsou uvedeny níže, nebude možno akceptovat a nebudou zaslány zpět odeslateli.

- doklad o souhlasu komunit (*rozuměj: s předložením nominace*), spolu s jeho překladem do angličtiny nebo francouzštiny, pokud je použitý jazyk komunity odlišný od AJ nebo FJ.
- doklad prokazující, že nominovaný prvek je zahrnut do soupisu nehmotného kulturního dědictví na území překládajícího státu, jak je definováno v článku 11 a 12 Úmluvy; tento doklad musí obsahovat relevantní výpis ze soupisu v anglickém či francouzském jazyce a také v originálním jazyce, pokud je odlišný od Aj a Fj.
- 10 nedávno pořízených fotografií ve formátu s vysokou rozlišovací schopností
- postoupení práv odpovídající fotografiím (formulář ICH-07-foto)
- sestříhaný video film (od 5 do 10 minut), opatřený titulky jednoho z pracovních jazyků Výboru ((Aj nebo Fj), pokud použitý jazyk není angličtina nebo francouzština.
- postoupení práv odpovídající nahranému video filmu (formulář ICH-07-video)

6.b. Seznam literatury (nepovinné)

Předkládající státy si mohou přát uvést seznam stěžejních publikovaných děl, jako jsou knihy, články, audiovizuální dokumenty nebo webové stránky, které poskytují doplňující informace o prvku a dodržují standardní pravidla pro zpracování bibliografií. Tato publikovaná díla nesmí být zaslána spolu s žádostí o zápis.

Nepřesáhnout 1 standardizovanou stranu

BACHMANNOVÁ, Jarmila: Co my toho prožili – Vyprávěnky z Podkrkonoší I., Liberec 2012. ISBN 978-80-87607-07-7.

BACHMANNOVÁ, Jarmila: Jak to bylo dřív – Vyprávěnky z Podkrkonoší II., Liberec 2013. ISBN 978-80-87607-18-3.

BAŠTA, Jiří: Křehké vánoční řemeslo – Skleněné Vánoce z Poniklé, in: Krkonoše – Jizerské hory, roč. 43, č. 12, s. 4–9, Liberec 2010. ISSN 1214-9381.

DRAHOTOVÁ, Olga: Historie sklářské výroby v českých zemích – Od počátků do konce 19. století, I. díl, Praha 2005. ISBN 80-200-1287-7.

HOLUBEC, Jindřich: Vděčné vzpomínky – z pamětí a tvorby ponikelského rodáka, Liberec 2004. ISBN 80-86807-05-3.

KIRSCH, Roland: Historie sklářské výroby v českých zemích – Od konce 19. století do devadesátých let 20. století, II. díl, část 1, Praha 2003. ISBN 80-200-1069-6.

KIRSCH, Roland: Historie sklářské výroby v českých zemích – Od konce 19. století do devadesátých let 20. století, II. díl, část 2, Praha 2003. ISBN 80-200-1104-8.

Krkonoše – příroda, historie, život, Praha 2007. ISBN 978-80-7340-104-7.

KULHAVÁ, Barbora: Perličkové ozdoby z Poniklé, Jilemnice 2018. ISBN: 978-80-86527-58-1.

NEUWIRTH, Waltraud: Gablonzer Glasperlen-Christbaumschmuck – Sterne, Vídeň 2009. ISBN 978-3-900282-62-2.

NEUWIRTH, Waltraud: Glasperlen Christbaumschmuck, Vídeň 1995. ISBN 3-900282-45-5.

NEUWIRTH, Waltraud: Perlen aus Gablonz, Vídeň 1994. ISBN 3-900282-44-7.

NOVÝ, Petr: Jablonecká bižuterie. Řemesla, tradice, technika. Praha 2008. ISBN 978-80-247-2250-4.

NOVÝ, Petr: Skleněné vánoční ozdoby – minulost, přítomnost, vize = Glass Christmas tree ornaments – past, present, vision = Glas-Christbaumschmuck – Vergangenheit, Gegenwart, Jablonec nad Nisou 2010. ISBN 978-80-86397-12-2.

NOVÝ, Petr: Soumrak perličkového kraje – vyprávění o skleněné bižuterii, osudech sklářů, sekacích strojích a Lučanské pozdvižce z 29. ledna 1890, Jablonec nad Nisou 2011. ISBN 978-

80-87100-14-1.

PATKOVÁ, Jana: Perly v každé chalupě, in: Věčko, roč. VI, č. 4, s. 68–73, Liberec 2007. ISSN 1213-7375.

PETERKA, Oldřich: Pamětní listy obce Poniklá 1354–2004, Poniklá 2004.

SCHEYBALOVÁ, Jana: Krajem skla a bižuterie, Železný Brod 1998. ISBN 80-901972-5-6.

Sopros de Nadal – Adornos atresanais de vidro, Pontevedra 2013. ISBN 978-84-95632-59-3.

ULZEN, Evelyn a ULZEN, Jürgen: Gablonzer Christbaumschmuck. Berlin 1994.

ISBN 3-929646-01-3.

Filmy:

Folklorika – Perličky z Poniklé, Česká televize, Česká republika 2014, režie Renata Šáchová, premiéra 17. 1. 2015, dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1102732990-folklorika/> .

Náš venkov – Jestřábská zastavení, Česká televize, Česká republika 2012, režie Zdeněk Pojman, premiéra 22. 12. 2012, dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097944695-nas-venkov/212562243400011-jestrabska-zastaveni/> .

Reportéři ČT – „Kerkonošské perle“ vánoční česká tradice, Česká televize, Česká republika 2008, režie David Vondráček, premiéra 22. 12. 2008, dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1142743803-reporteri-ct/208452801240048/> .

Toulavá kamera – Perlaři z Poniklé, Česká televize, Česká republika 2013, premiéra 3. 3. 2013, dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1126666764-toulava-kamera/213411000320303/obsah/246920-perlari-z-ponikle/> .

7. Podpis jménem smluvního(ch) státu(ů)

Na konci zprávy musí být uveden podpis odpovědného pracovníka, který je zmocněn podepisovat jménem smluvního státu, dále zde bude uvedeno jeho jméno, funkce a datum podání žádosti.

V případě nadnárodní žádosti musí dokument obsahovat jméno, funkci a podpis odpovědného činitele každého z předkládajících smluvních států.

Jméno: Antonín Staněk

Funkce: Ministr kultury České republiky

Datum: 18. 3. 2019

Podpis:

Jména, funkce a podpisy odpovědných činitelů (pouze v případě nadnárodních návrhů.)